

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

перший проректор

Василь БАЛУХ

«26» січня 2023 р.

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти
в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ»**

за спеціальністю 014 Середня освіта (українська мова та література)
шифр і назва спеціальності
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
шифр і назва галузі
обсяг 30 годин (1 кредит ЄКТС)
кількість годин (кількість кредитів ЄКТС)

«УХВАЛЕНО»

вченою радою філологічного факультету

Голова вченої ради

Борис БУНЧУК

Протокол № 5 від 26.01.2023 р.

Чернівці
2023 р.

РОЗРОБЛЕНО: робочою групою кафедр сучасної української мови, історії та культури української мови, української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Керівник робочої групи: Олена КУЛЬБАБСЬКА, професор, доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови.

Робоча група:

1. Наталія КОЛЕСНИК, професор, доктор філологічних наук
2. Мар'ян СКАБ, професор, доктор філологічних наук
3. Богдан МЕЛЬНИЧУК, професор, доктор філологічних наук
4. Галина ТЕСЛІЦЬКА, асистент, кандидат філологічних наук

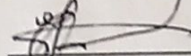
Затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 6 від «24» січня 2023 р.

Завідувач кафедри Наталія КОЛЕСНИК

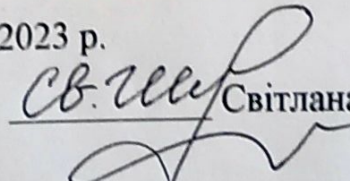
Затверджено на засіданні кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 8 від «17» січня 2023 р.

Завідувач кафедри Валентин МАЛЬЦЕВ

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 7 від «24» січня 2023 р.

Завідувач кафедри Світлана ШАБАТ-САВКА

Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Постанов КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2019 р. №1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Листа МОН № 1/9-683 від 04.11.19 року, Постанови КМУ від 27.08.2010 року № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, що належать до державної та комунальної власності», Наказу МОН №904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів ЗЗСО, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти», від 12.10.2022 р., Положення про порядок надання платних освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та ін.

Цільова аудиторія

Педагогічні працівники (вчителі української мови та літератури) закладів загальної середньої і фахової передвищої освіти всіх форм власності та сфер управління.

Напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури (знання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, фахових методик, технологій);

- формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”.

Метою програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти є розвиток їхньої професійної компетентності в напрямі філології, методики викладання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, опанування сучасних освітніх технологій за принципами

дитино- й студентоцентризму й гуманізму, здоров'язбереження, особистісної саморегуляції, поглиблення досвіду практичної роботи; науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів української мови та літератури у процесі підготовки до роботи в умовах Нової української школи.

Графік освітнього процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – із жовтня по червень навчального року (здебільшого в канікулярний період) та за наявності не менше 10 осіб, зареєстрованих на конкретний профіль.

Форми підвищення кваліфікації:

– інституційна (очна / дистанційна).

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Один день підвищення кваліфікації оцінюється в 6 годин (0,2 кредиту ЄКТС).

Мінімальна та максимальна кількість осіб (в одній групі), які підвищують кваліфікацію за спеціальністю **014 Середня освіта (українська мова та література)** – 10–30.

**Програма підвищення кваліфікації
для педагогічних працівників закладів загальної середньої та фахової
передвищої освіти за акредитованою спеціальністю
014 Середня освіта (українська мова та література)**

№ п/п	Тема	Форма проведення	Тривалість	Викладач	Кафедра
РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ					
Напрямок «Методологічні інновації в роботі вчителя української мови та літератури в умовах змішаного навчання»					
1	Вивчення календарно-обрядової поезії зимового циклу в школі: за фольклорними матеріалами, записаними на Буковині (Ю.Федькович,	лекція	2	к.ф.н., доц. Костик В. В.	Української літератури

	Є.Ярошинська, К.Ластівка, А.Яківчук та ін.).				
2	Вивчення весільних пісень та обрядів у 9- му класі (на матеріалі повісті Гната Хоткевича «Катрине весілля»).	лекція	2	к.ф.н., доц. Костик В. В.	Української літератури
3	Складні випадки синтаксичного аналізу	міні-лекція, робота в групах, елементи тренінгу	3	к.ф.н., доц. Антофійчук А. М.	Сучасної української мови
4	Відомості з історії української мови в шкільному навчальному процесі та гуртковій роботі	лекція, практичний тренажер, семінар-тренінг	2	к.ф.н, асист. Грималовський І.С.	Історії та культури української мови
5	Робота над стилістичними засобами вираження мовлення під час позакласних занять з української мови в ЗЗСО	лекція, практичний тренажер	3	к.ф.н, асист. Струк І.М.	Сучасної української мови
6	Музичний світ Григорія Сковороди	міні-лекція, практичний тренажер	2	к.ф.н., доц. Чолкан В. А.	Української літератури
7	Егоїзм особистого болю чи його подолання? Поезія Михайла Івасюка.	семінар-тренінг	2	к.ф.н., асист. Вардеванян С.І.	Української літератури
Всього годин за напрямом			16		
Напрямок «Психолого-педагогічні особливості формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених <u>частиною першою</u> статті 12 Закону України “Про освіту”»					
1	Компетентісний підхід до навчання української мови в умовах змішаного навчання	лекція, семінар- тренінг	2	к.ф.н., асист. Теслицька Г. І.	Сучасної української мови
2	Дидактичні методи вивчення стилістики у закладах загальної середньої освіти	міні-лекція, практичний тренажер	4	к.ф.н., асист. Вітрук Н.Л.	Історії та культури української мови

3	Вивчення теми голодоморів на уроках української літератури: народні оповідання українців Буковини і драма І. Нагірняка «Гнат Перевесло»	лекція	2	к.ф.н., доц. Костик В. В.	Української літератури
4	Як ревізія класики допомагає нам перемагати?	лекція, семінар-тренінг	2	к.ф.н., асист. Вардеванян С.І.	Української літератури
5	Російсько-українська війна, що триває. Способи літературного проговорювання	лекція, семінар-тренінг	2	к.ф.н., асист. Вардеванян С.І.	Української літератури
6	Психолого-педагогічні особливості адаптації дітей з особливими потребами на уроках української мови та літератури	лекція, семінар-тренінг	2	к.ф.н., асист. Теслицька Г. І.	Сучасної української мови
Всього годин за напрямом			14		
Всього годин за модулем			30		

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:
– загальні:

- *загально-навчальна* – здатність поглиблювати знання й оволодівати сучасними знаннями з української філології, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання;

- *дослідницько-праксеологічна* – здатність виявляти, формулювати й розв’язувати актуальні проблеми українського мовознавства й літературознавства, зокрема, у процесі професійно-педагогічної діяльності, участі в конкурсах фахової майстерності; приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно;

- *комунікативна* – здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формами) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних стратегій і тактик комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими суб’єктами мовлення. Уміння застосовувати всі функційні стилі сучасної української літературної мови в комунікативних ситуаціях для запобігання та врегулювання конфліктів;

- *громадянська* – здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України;

- *етична* – здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки в суб'єктно-суб'єктній взаємодії «учитель-учень», «учень-учень», «учитель-учитель» на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики педагогічного працівника);

- *соціокультурна* – здатність застосовувати в різних ситуаціях знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей, щоб діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища, виформовувати ефективну професійну позицію вчителя / викладача. Уміння поважати різноманітність і мультикультурність; забезпечити учням / студентам рівні освітньо-культурні можливості, толерантно ставитися до їхніх індивідуальних особливостей;

- *міжособистісної взаємодії* – здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання педагогічних конфліктів; уміння працювати в команді, прагнення до співпраці, групової та кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань;

- *адаптивна* – здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання школярів і студентів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладів загальної середньої та передвищої освіти й колегами;

- *рефлексивна* – здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяють становленню й саморозвитку вчителя / викладача, творчому підходу до організації освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти на основі модельних навчальних програм. Уміння оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів середньої та профільної шкіл, а також студентів закладів передвищої освіти;

- *здоров'язберезувальна* – здатність ефективно розв'язувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточення; застосовувати знання, вміння, цінності та досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язберезувальної діяльності в освітньому

середовищі закладів загальної середньої та передвищої освіти, та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя школярів і студентів;

– **фахові:**

- *предметна* – здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки;

- *психологічна* – здатність до розвитку суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку;

- *педагогічна* – здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в закладах загальної середньої та передвищої освіти;

- *методична* – здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі; теоретична та практична готовність до проведення занять, що її виявляємо у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь з окремих розділів модельної навчальної програми.

Складники методичної компетентності: *нормативна, варіативна, спеціально-методична, контрольо-оцінювальна, проєктувально-моделювальна, технологічна* тощо.

- *професійно-комунікативна* – здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності із суб'єктами освітнього процесу, батьками, колегами.

Складники професійно-комунікативної компетентності педагогічного працівника: *емоційна, вербально-логічна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна, предметно-змістова;*

- *інклюзивна* – здатність здійснювати професійні функції, ураховуючи різноманітні освітні потреби школярів і студентів й забезпечуючи їх соціалізацію в освітньому середовищі; створення умов для їх гармонійного розвитку.

Опис досягнутих результатів навчання

- знання концептуальних засад реформування галузі освіти України, забезпечення якості освіти, рівного доступу до неї учням із особливими освітніми потребами, реалізація можливостей індивідуалізації навчання;

- знання методологічних основ викладання української мови, української літератури та українознавства згідно з концепцією «Нова українська школа», розуміння концептуальних положень, специфіки й інструментарію НУШ;

знання сучасних підходів до розв'язання актуальних проблем викладання української мови й літератури, українознавства в освітніх закладах; оволодіння навичками роботи в умовах вибору педагогічної позиції, змісту і форм навчання, інноваційних технологій;

- забезпечення реалізації принципу педагогіки партнерства; здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб, ефективного використання можливостей інформаційних і цифрових технологій;

- критичне оцінювання результатів професійної діяльності, бачення помилок і шляхів їх усунення, дотримання принципу соціальної відповідальності за свою професійну діяльність.

- знання й розуміння ієрархії компетентностей, сутність кожної ключової компетентності згідно з концепцією «Нова українська школа»; усвідомлення потенціалу української мови та літератури, українознавства у формуванні ключових компетентностей; застосовувати форми, методи і технології, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови та літератури; розуміти особливості процесів викладання предмета й навчання школярів; уміти використовувати основні механізми функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання, способи реалізації інтеграційного підходу в навчання школярів.

Вартість послуг

Установлення вартості платної послуги здійснюється на базі економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних із її наданням відповідно до пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 року № 736/902/758.

Розмір плати за підвищення кваліфікації визначається на підставі її вартості. Калькуляційною одиницею є вартість отримання послуги однією фізичною особою за весь період її надання в повному обсязі. Вартість платної послуги затверджується та оголошується наказом ректора Університету.

Інформація про вартість послуг оприлюднена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <https://drive.google.com/file/d/1XMAydSKnuGRQ6yebInjfAzMPoNDQWegM/view>

Місце надання послуги

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, корпус 6 (філологічний факультет).

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації

Факт підвищення кваліфікації педагогічного працівника підтверджується свідоцтвом про проходження підвищення кваліфікації (Додаток А), що його розробляє Університет, підписує ректор або уповноважена ним особа – перший проректор.

Зміст свідоцтва про підвищення кваліфікації

Міністерство освіти та науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Свідоцтво про підвищення кваліфікації

Серія ___ Номер ___/___ від «___» _____ 20__ р.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ

з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року

підвищив (-ла) кваліфікацію в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників за спеціальністю 014.01 Середня освіта (українська мова та література)

Тема «Розвиток професійних компетентностей учителя української мови та літератури» (напрями: методологічні інновації в роботі вчителя української мови та літератури в умовах змішаного навчання; вдосконалення професійних компетентностей вчителів / викладачів української мови та літератури, зокрема, з урахуванням реформи Нової української школи, знання української мови та літератури, української мови за професійним спрямуванням, фахових методик, технологій) – 16 год.; психолого-педагогічні особливості формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту” – 14 год (психолого-педагогічні особливості адаптації дітей з особливими потребами на уроках української мови та літератури, упровадження інклюзивної педагогіки в навчальний процес; розуміння принципів подолання та уникнення булінгу в ЗЗСО) .

Загальний обсяг програми – 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Опис досягнутих результатів навчання

- знання концептуальних засад реформування галузі освіти України, забезпечення якості освіти, рівного доступу до неї учням із особливими освітніми потребами, реалізація можливостей індивідуалізації навчання;

- знання методологічних основ викладання української мови, української літератури та українознавства згідно з концепцією «Нова українська школа», розуміння концептуальних положень, специфіки й інструментарію НУШ; знання сучасних підходів до розв'язання актуальних проблем викладання української мови й літератури, українознавства в освітніх закладах; оволодіння навичками роботи в умовах вибору педагогічної позиції, змісту і форм навчання, інноваційних технологій;

- забезпечення реалізації принципу педагогіки партнерства; здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб, ефективного використання можливостей інформаційних і цифрових технологій;

- критичне оцінювання результатів професійної діяльності, бачення помилок і шляхів їх усунення, дотримання принципу соціальної відповідальності за свою професійну діяльність

- розуміння психолого-педагогічних особливостей адаптації дітей з особливими потребами до навчально-виховного процесу на уроках української мови та літератури,

- вміння упровадження принципів інклюзивної педагогіки в навчальний процес;

- розуміння принципів подолання та уникнення булінгу в навчальному процесі.

Перший проректор

Василь БАЛУХ

«___» _____ 2023 р.